

DZIENNIK USTAW

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 26 lipca 1989 r.

Nr 45

TREŚĆ:

Poz.:

ROZPORZĄDZENIE

243 — Ministra Przemysłu z dnia 24 czerwca 1989 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe 679

OBWIESZCZENIE

244 — Ministra—Kierownika Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń z dnia 7 lipca 1989 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych 688

243

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU

z dnia 24 czerwca 1989 r.

w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe.

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 października 1974 r. — Prawo budowlane (Dz. U. Nr 38, poz. 229, z 1981 r. Nr 12, poz. 57, z 1983 r. Nr 44, poz. 200 i 201, z 1984 r. Nr 35, poz. 185 i 186, z 1987 r. Nr 21, poz. 124 i z 1988 r. Nr 41, poz. 324) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Przepisy rozporządzenia stosuje się przy projektowaniu, budowie, przebudowie i rozbudowie sieci gazowych oraz remoncie połączonym z ich modernizacją.

2. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do sieci gazowych służących do przesyłania gazów technicznych i gazu węglowodorowego (płynnego) oraz do sieci gazowych w kanałach zbiorczych i doświadczalnych sieci gazowych, a także do sieci znajdujących się na obszarach zakładów przemysłowych i zakładów górniczych.

§ 2. Przez użyte w rozporządzeniu określenia:

- 1) sieć gazowa — rozumie się:
  - a) rurociągi wraz z przyłączami i wyposażeniem, ułożone na zewnątrz obiektów produkcyjnych wydobywających lub użytkujących gaz, służące do przesyłania lub rozprowadzania paliw gazowych, zwane dalej „gazociągami”,
  - b) stacje gazowe o przepływie większym niż 60 m³/h wraz z wyposażeniem, zasilane z gazociągów o ciśnieniu większym niż 5 kPa, służące do redukcji ciśnienia gazu i pomiaru przepływającego gazu, zwane dalej „stacjami gazowymi”,

- 2) przyłączy — rozumie się odcinek gazociągu od kurka głównego do zasuwy zainstalowanej na gazociągu, a w razie braku zasuwy — do odgałęzienia na gazociągu,
- 3) rurociągi stacji gazowej — rozumie się elementy stacji wykonane z rur,
- 4) ciąg redukcyjny stacji gazowej — rozumie się urządzenie do obniżania i utrzymania ciśnienia gazu na odpowiednim poziomie,
- 5) przewody wejściowe i wyjściowe stacji gazowej — rozumie się odcinki rurociągów usytuowane między zespołem zaporowo-upustowym na wlocie gazu do stacji gazowej a zespołem zaporowo-upustowym na wylocie gazu ze stacji gazowej, łączące urządzenia stacji z gazociągami poza jej obrębem,
- 6) przewód awaryjny — rozumie się odcinek rurociągu usytuowany poza stacją gazową, łączący przewód wejściowy i wyjściowy stacji gazowej przed i za zespołem zaporowo-upustowym na wlocie lub wylocie gazu ze stacji,
- 7) kurek główny — rozumie się urządzenie do zamykania i otwierania przepływu gazu w przyłączy; w razie zasilania odbiorcy gazu z gazociągu o ciśnieniu równym 0,4 MPa lub mniejszym, kurkiem głównym jest urządzenie do zamykania i otwierania przepływu gazu, umieszczone przed reduktorem domowym (zespołem reduktorów domowych),
- 8) obiekt terenowy — rozumie się obiekt naturalny lub sztuczny usytuowany nad lub pod powierzchnią ziemi, który ze względu na swój charakter może podlegać szkodliwym działaniom sieci gazowej lub sam na nią szkodliwie oddziaływać.

§ 3. Przy projektowaniu i budowie sieci gazowej powinny być uwzględnione warunki geologiczne i hydrogeologiczne.

§ 4. Sieć gazowa powinna być zaprojektowana w sposób zapewniający dostawę paliwa gazowego w ilości wynikającej z bieżącego i planowanego zapotrzebowania gazu.

§ 5. 1. Minimalne odległości sieci gazowych od obiektów terenowych określa załącznik do rozporządzenia.

2. Minimalne odległości sieci gazowych, o których mowa w ust. 1, mają odpowiednie zastosowanie przy ustalaniu odległości projektowanych obiektów terenowych w stosunku do istniejących gazociągów i stacji gazowych.

Rozdział 2

Gazociągi

§ 6. 1. Gazociągi powinny być układane na terenie suchym, możliwie płaskim, łatwo dostępnym w każdej porze roku, z dojazdem dla pojazdów mechanicznych. W przypadkach uzasadnionych względami techniczno-ekonomicznymi dopuszcza się układanie gazociągów na terenach:

- 1) podmokłych i bagnistych,
- 2) górskich,
- 3) górniczych.

2. Gazociągi, z wyjątkiem odcinków doprowadzających gaz bezpośrednio do odbiorców, nie powinny być układane na terenach:

- 1) portów i przystani,
- 2) odprowadzania ścieków z zakładów chemicznych i magazynów materiałów łatwo zapalnych,
- 3) będących w zarządzie organów wojskowych.

3. Gazociągi, w których ciśnienie nominalne gazu przekracza 0,4 MPa, nie powinny być układane na obszarze zabudowy zwartej lub przeznaczonym do zabudowy zwartej.

4. Gazociągi o ciśnieniu większym niż 15 kPa nie powinny być układane na obszarze zabudowy zwartej na terenach górniczych.

5. Na obszarach zabudowanych lub przeznaczonych do zabudowy gazociągi o ciśnieniu nominalnym równym 0,4 MPa lub mniejszym powinny być układane przede wszystkim pod chodnikami o nawierzchni rozbieralnej lub pod pasami zieleni.

§ 7. 1. Gazociągi powinny być układane na całej długości pod powierzchnią ziemi. W przypadkach uzasadnionych względami techniczno-ekonomicznymi dopuszcza się układanie gazociągów nad powierzchnią terenów bagnistych, górskich, górniczych oraz nad przeszkodami terenowymi.

2. W razie budowy gazociągów nad powierzchnią ziemi, w miarę możliwości należy je układać na mostach i wiaduktach albo na żelbetowych konstrukcjach.

3. Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać konstrukcje mostowe dla gazociągów układanych nad powierzchnią ziemi na terenach górniczych, określają odrębne przepisy.

§ 8. 1. Gazociągi powinny być wykonane z rur ze stali spawalnej. Rury przeznaczone do budowy gazociągów powinny być sprawdzone u wytwórcy pod względem szczelności i właściwości wytrzymałościowych, co powinno być potwierdzone odpowiednim dokumentem.

2. Na terenach, na których występują ruchy gruntu, w szczególności na terenach górniczych, do budowy gazociągów o ciśnieniu nominalnym większym niż 0,4 MPa nie należy stosować rur ze szwem spiralnym.

§ 9. Do budowy gazociągów o ciśnieniu nominalnym równym 0,6 MPa lub mniejszym, którymi mają być przesyłane paliwa gazowe o temperaturze od 268 do 293 K, dopuszcza się stosowanie rur z tworzyw sztucznych, odpornych na korozyjne działania składników gazu, o sprawdzonej szczelności i właściwościach wytrzymałościowych.

§ 10. Armatura i kształtki wbudowane w gazociąg powinny mieć wytrzymałość mechaniczną oraz konstrukcję umożliwiającą bezpieczne przenoszenie maksymalnych ciśnień gazu i naprężeń rur gazociągu.

§ 11. 1. W gazociągach układanych w ziemi korpusy armatury powinny być wykonane ze stali lub staliwa. Części armatury stykające się z gazem powinny być odporne na działanie korozyjne składników gazu. Armatura z korpusami stalowymi lub staliwnymi powinna być łączona z przewodami rurowymi za pomocą spawania lub kołnierzy.

2. Dla gazociągów o ciśnieniach nominalnych nie większych niż 5 kPa dopuszcza się stosowanie:

- 1) armatury z korpusami wykonanymi z żeliwa lub brązu odlewniczego,
- 2) zamknięć hydraulicznych, pod warunkiem że wielkość ciśnienia zamknięcia będzie większa co najmniej o 1,5 kPa od ciśnienia w gazociągu.

3. Armatura, o której mowa w ust. 2 pkt 1, powinna być łączona z przewodami rurowymi za pomocą kołnierzy.

4. Zabrania się umieszczania w gazociągach usytuowanych na obszarach górniczych armatury z korpusami wykonanymi z żeliwa, jeżeli równocześnie zmniejszono odległość podstawową gazociągów od obiektów terenowych.

5. Zabrania się instalowania zaworów (zasuw) w gazociągach układanych pod jezdnią.

6. W gazociągach o ciśnieniu nominalnym równym 0,4 MPa lub mniejszym, doprowadzających gaz do odbiorców, należy umieszczać zawory (zasuwy) dla umożliwienia zamknięcia dopływu gazu do budynków. Warunek ten nie dotyczy domów jednorodzinnych.

§ 12. 1. Armatura zaporowa instalowana w gazociągach powinna mieć obustronne szczelne zamknięcie,

a armatura upustowa i armatura do ciśnieniomierzy — jednostronne szczelne zamknięcie.

2. Armatura zaporowa powinna mieć przy pełnym otwarciu przelot równy przekrojowi poprzecznemu gazociągu.

§ 13. Armatura zaporowa i upustowa o średnicy większej niż 200 mm i ciśnieniu nominalnym większym niż 1,6 MPa powinna być wyposażona w przekładnie zmniejszające siły potrzebne do jej otwierania i zamykania. W przypadku większego oddalenia stanowisk obsługi od armatury zaporowej należy stosować do jej uruchomienia napędy elektryczne, sterowane ze stanowiska obsługi, zabezpieczone przed wybuchem, albo napędy hydrauliczne lub pneumatyczne.

§ 14. Gazociągi układane na obszarach, na których występują ruchy gruntu, a w szczególności na terenach górniczych, powinny być skonstruowane w sposób zapewniający kompensację wydłużeń i odkształceń.

§ 15. Gazociągi układane na mostach (wiaduktach) powinny być wyposażone w armaturę zaporową umieszczoną przed i za mostem (wiaduktem).

§ 16. Gazociągi o ciśnieniu nominalnym większym niż 5 kPa powinny być wyposażone w odpowietrzniki.

§ 17. Gazociągi do przesyłania paliw gazowych z zawartością wilgoci powinny być wyposażone w odwadniacze do gromadzenia skroplin wytrącających się z gazu.

§ 18. Gazociągi powinny być wyposażone w punkty pomiarów potencjałów elektrycznych.

§ 19. Gazociągi do przesyłania paliw gazowych z zawartością wilgoci, układane nad powierzchnią ziemi, powinny być pokryte izolacją termiczną zapewniającą utrzymanie temperatury gazu powyżej 273 K.

§ 20. Gazociągi z rur stalowych powinny być zabezpieczone przed korozją przez zastosowanie:

- 1) powłok izolacyjnych,
- 2) niezależnie od zabezpieczenia, o którym mowa w pkt 1, ochrony elektrochemicznej na gazociągach:
  - a) narażonych na działanie prądów błędzących,
  - b) układanych poza obszarami zabudowanymi, na odcinkach dłuższych niż 4 km, o średnicy nominalnej równej 100 mm lub większej, w gruntach, które oddziałują korozyjnie na przedmioty stalowe w sposób niszczący.

§ 21. Gazociągi ułożone na stokach górskich i w gruntach nawodnionych, w wodzie lub pod wodą powinny być zabezpieczone przed przemieszczaniem.

§ 22. Przebieg trasy gazociągów i rozmieszczenie elementów uzbrojenia gazociągów powinny być trwale oznakowane.

§ 23. Kurek główny należy umieszczać na zewnątrz budynku w pomieszczeniu przygotowanym i utrzymywanym przez właściciela (zarządcę) budynku.

Rozdział 3

Stacje gazowe

§ 24. 1. Ciągi redukcyjne, urządzenia zabezpieczające i aparatura kontrolno-pomiarowa powinny być zainstalowane w obudowie (szafa, budynek).

2. W stacji gazowej dopuszcza się umieszczanie również innych urządzeń związanych z przesyłem gazu, pod warunkiem zachowania wymagań bezpieczeństwa pracy i ochrony przeciwpożarowej.

§ 25. 1. Stacja gazowa powinna być wyposażona co najmniej w dwa automatyczne ciągi redukcyjne, każdy o przepustowości równej przepustowości stacji, przy czym jeden z nich powinien być ciągiem rezerwowym.

2. W stacjach gazowych typu szafkowego dopuszcza się instalowanie jednego ciągu redukcyjnego jako rezerwowego z regulacją ręczną.

§ 26. Ciśnienie nominalne urządzeń stacji gazowej w części dolotowej (do reduktora pierwszego stopnia włącznie) powinno być co najmniej równe ciśnieniu nominalnemu gazociągu zasilającego stację.

§ 27. W stacji gazowej należy stosować system zabezpieczeń przed nadmiernym wzrostem ciśnienia wylotowego i między stopniami redukcji.

§ 28. Ustala się w stacjach gazowych trzy systemy zabezpieczeń przed nadmiernym wzrostem ciśnienia gazu:

- 1) trzystopniowy, z zainstalowanym w ciągu redukcyjnym gazu zaworem szybko zamykającym i dwoma wydmuchowymi zaworami bezpieczeństwa pierwszego i drugiego stopnia, z następującą kolejnością działania przy wzroście ciśnienia: wydmuchowy zawór bezpieczeństwa pierwszego stopnia — zawór szybko zamykający — wydmuchowy zawór bezpieczeństwa drugiego stopnia; system trzystopniowy powinien być stosowany jako podstawowy,
- 2) dwustopniowy, z zainstalowanym w ciągu redukcyjnym gazu zaworem szybko zamykającym i wydmuchowym zaworem bezpieczeństwa, z następującą kolejnością działania przy wzroście ciśnienia: wydmuchowy zawór bezpieczeństwa — zawór szybko zamykający; system dwustopniowy powinien być stosowany w stacjach o ciśnieniach wylotowych wysokich i średnich:
  - a) ze stałą obsługą,
  - b) bez względu na rodzaj obsługi, gdy ciśnienia wysokie i średnie są ciśnieniami pośrednimi na stacjach o redukcji wielostopniowej,
- 3) jednostopniowy, z zainstalowanym wydmuchowym zaworem bezpieczeństwa po stronie wylotowej ciągu redukcyjnego; system jednostopniowy można stosować jako zabezpieczenie rezerwowego ciągu redukcyjnego, o którym mowa w § 25 ust. 2, oraz dla przewodów awaryjnych stacji gazowych.

§ 29. 1. W celu zabezpieczenia przed nadmiernym spadkiem lub wzrostem ciśnienia wylotowego należy stosować zawór szybko zamykający.

2. Zawór szybko zamykający powinien odcinać przepływ gazu przy ciśnieniu wylotowym:

- 1) do 5 kPa włącznie:
  - a) jeżeli zostanie ono przekroczone o 50% do 80%,
  - b) jeżeli ono się obniży o 10% do 50%,
- 2) powyżej 5 kPa:
  - a) jeżeli zostanie ono przekroczone o 20% do 50%,
  - b) jeżeli ono się obniży o 10% do 50%.

§ 30. 1. Przepustowość wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa pierwszego stopnia, zainstalowanych w trzystopniowym systemie zabezpieczeń, i wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa, umieszczonych w dwustopniowym systemie zabezpieczeń, powinna wynosić 5—25% maksymalnej przepustowości reduktora.

2. Przepustowość wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa drugiego stopnia, zainstalowanych w trzystopniowym systemie zabezpieczeń, i wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa, umieszczonych w jednostopniowym systemie zabezpieczeń, powinna wynosić 100% maksymalnej przepustowości reduktora.

§ 31. 1. Ciśnienie gazu powodujące otwarcie wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa, zastosowanych w dwustopniowym systemie zabezpieczeń i w trzystopniowym systemie zabezpieczeń jako zawory pierwszego stopnia, powinno być wyższe o 8 do 15% od ciśnienia wylotowego, jednak nie mniejsze niż 5 kPa.

2. Ciśnienie gazu, powodujące otwarcie wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa, zastosowanych w jednostopniowym systemie zabezpieczeń i w trzystopniowym systemie zabezpieczeń jako zawory drugiego stopnia, powinno być wyższe co najmniej o 5% od ciśnienia zamknięcia zaworu szybko zamykającego, jednak nie mniejsze niż 5 kPa oraz równe lub niższe od dopuszczalnego ciśnienia w odbiornikach gazu.

§ 32. Zabrania się umieszczania w stacji gazowej armatury zaporowej mogącej spowodować odłączenie urządzeń zabezpieczających podczas pracy urządzeń redukcyjnych.

§ 33. 1. Każdy ciąg redukcyjny powinien być wyposażony, oprócz urządzenia redukcyjnego, w:

- 1) armaturę zaporową do wyłączenia ciągu z eksploatacji,
- 2) urządzenia zabezpieczające przed skutkami nadmiernego wzrostu lub spadku ciśnienia gazu,
- 3) aparaturę kontrolno-pomiarową.

2. Aparatura kontrolno-pomiarowa powinna spełniać wymagania zapewniające zabezpieczenie przed wybuchem.

§ 34. 1. Przed każdym ciągiem redukcyjnym powinien być zainstalowany filtr przeciwpyłowy.

2. Dopuszcza się zastosowanie jednego filtra dla kilku równoległe pracujących ciągów redukcyjnych, pod warunkiem że będzie zainstalowany rezerwowy filtr przeciwpyłowy.

3. Dla ciągu redukcyjnego z regulacją ręczną nie wymaga się instalowania filtra przeciwpyłowego.

§ 35. 1. W stacjach gazowych z wielostopniową redukcją ciśnienia gazu każdy stopień redukcji ciśnienia gazu powinien być wyposażony w odrębny system zabezpieczeń.

2. Dopuszcza się wyposażenie kilku szeregowo pracujących stopni redukcji ciśnienia gazu w jeden system zabezpieczeń, pod warunkiem że ciśnienie nominalne urządzeń i rurociągów poszczególnych stopni redukcji nie będzie niższe od ciśnień maksymalnych, jakie mogą wystąpić w przyjętym układzie.

§ 36. Przewody wejściowe i wyjściowe stacji gazowej powinny być wyposażone w armaturę zaporową i armaturę upustową. Przewody wejściowe, bez względu na rodzaj gazu, powinny być wyposażone w odwadniacze do gromadzenia skroplin wytrącających się z gazu. W stacjach gazowych do przepływu paliw gazowych z zawartością wilgoci powinny być w przewodach wyjściowych umieszczone odwadniacze.

§ 37. W stacjach gazowych dopuszcza się zainstalowanie przewodu awaryjnego wyposażonego w ręczną regulację ciśnienia gazu, składającą się z armatury zaporowej, upustowej, regulacyjnej oraz w jednostopniowy system zabezpieczeń (wydmuchowy zawór bezpieczeństwa) i aparaturę kontrolno-pomiarową.

§ 38. 1. Jeżeli rodzaj i parametry gazu przepływającego przez ciągi redukcyjne powodują, wskutek redukcji ciśnienia, obniżenie temperatury gazu poniżej punktu rosy, gaz powinien być podgrzany przed każdym ciągiem redukcyjnym.

2. Dopuszcza się zainstalowanie w stacji gazowej tylko jednego podgrzewacza gazu, pod warunkiem że układ armatury i rurociągów stacji umożliwi przepływ i redukcję ciśnienia gazu w razie awarii podgrzewacza.

3. Urządzenia do podgrzewania gazu powinny być zaprojektowane w sposób zabezpieczający przed wybuchem.

§ 39. W stacjach gazowych powinny być zainstalowane:

- 1) manometry miejscowe wskazujące do pomiaru dółowego ciśnienia gazu, umieszczone przed reduktorem oraz po każdym punkcie zmiany ciśnienia (pośredniego i wylotowego),
- 2) termometry miejscowe wskazujące, umieszczone w sposób ustalony dla manometrów wymienionych w pkt 1, a w razie potrzeby podgrzewania gazu — także za podgrzewaczem,
- 3) manometry rejestrujące ciśnienia wlotowe i wylotowe gazu.

§ 40. Jeżeli w rurociągach stacji gazowej nie zainstalowano manometru stałego, należy zapewnić możliwość przyłączenia manometrów do okresowych pomiarów spadku ciśnienia w filtrach przeciwpyłowych oraz ciśnienia gazu w rurociągach gazowych, ograniczonych z obu stron armaturą zaporową.

§ 41. W obrębie stacji gazowej dopuszcza się zainstalowanie urządzeń do pomiaru ilości przepływającego gazu, jego nawaniania, nawilżania oraz urządzeń do telemetrii i telesterowania.

§ 42. W stacjach gazowych ze stałą obsługą należy zainstalować samoczynne wykrywacze gazu, połączone z sygnalizacją akustyczną i świetlną, sprzężone z mechaniczną wentylacją wyciągową.

§ 43. 1. Urządzenia i armatura stacji gazowej nie powinny być umieszczone w kanałach lub podpiwniczeniu.

2. Dopuszcza się instalowanie rurociągów stacji gazowej w kanałach, pod warunkiem że rurociągi nie będą miały połączeń rozbiernalnych, a kanały będą przykryte kratami stalowymi ocynkowanymi lub zabezpieczonymi w równorzędny sposób przed korozją albo drewnianymi łatami impregnowanymi ognioodpornie.

3. W pomieszczeniach stacji gazowej powinna być wykonana wentylacja nawiewno-wywiewna, zapewniająca co najmniej pięciokrotną wymianę powietrza w ciągu godziny, a w pomieszczeniach stacji gazowej ze stałą obsługą również samoczynnie działająca wentylacja awaryjna, zapewniająca dziesięciokrotną wymianę powietrza w ciągu godziny. Otwory nawiewne wentylacji powinny znajdować się w dolnej części pomieszczeń stacji, a otwory wywiewne w górnej części i być wyprowadzone ponad dach. Nawiewnych krutek wentylacyjnych nie należy umieszczać w pomieszczeniu reduktorów oraz w pomieszczeniach pomocniczych, od strony filtrów lub urządzeń do nawaniania gazu usytuowanych na zewnątrz budynku.

§ 44. 1. Wyloty przewodów wydmuchowych z zaworów bezpieczeństwa, upustów i innych urządzeń powinny być wyprowadzone ponad dach stacji gazowej na wysokość co najmniej 2 m, ale powyżej 0,5 m od wylotów wywietrzników i od wylotu komina kotłowni umieszczonej w stacji gazowej, przy odległości poziomej określonej w ust. 4.

2. W stacjach gazowych typu szafkowego dopuszcza się wyprowadzenie wylotów przewodów wydmuchowych ponad dach na wysokość co najmniej 0,3 m, ale powyżej 0,5 m od wylotu komina pieca grzewczego.

3. Wyloty przewodów wydmuchowych z urządzeń stacji gazowych bez obudowy powinny być wyprowadzone na wysokość co najmniej 2 m nad poziom miejsca obsługi urządzeń.

4. Odległość pozioma wylotów przewodów wydmuchowych od wylotów wywietrzników i komina kotłowni powinna wynosić co najmniej 3 m.

5. W stacjach gazowych typu szafkowego dopuszcza się zmniejszenie odległości między wylotem przewodu wydmuchowego i komina pieca grzewczego do 1 m, a między wylotem przewodu wydmuchowego i wywietrznikami do 0,3 m.

6. Wyloty przewodów wydmuchowych, upustów i innych urządzeń powinny być zabezpieczone przed opadami atmosferycznymi oraz przed możliwością zatkania lub dostaniem się zanieczyszczeń.

§ 45. 1. Powierzchnia przekroju przewodu odpowietrzającego (przy armaturze upustowej) powinna wynosić co najmniej 5% powierzchni przekroju odpowietrzanego, z tym że średnica przewodu odpowietrzającego (upustowego) nie może być mniejsza niż 15 mm.

2. Jeżeli objętość odpowietrzanych urządzeń jest mniejsza od 0,3 m³, dopuszcza się wyprowadzenie gazu bezpośrednio do pomieszczenia stacji gazowej, pod warunkiem wyposażenia osób obsługujących stację w odpowiedni sprzęt ochrony osobistej.

§ 46. W stacji gazowej w obudowie powinien być zapewniony, co najmniej z jednej strony, dostęp do urządzeń, w celu wykonywania obsługi.

§ 47. Ściany oddzielające pomieszczenia dla zespołu urządzeń technologicznych i dla urządzeń do nawaniania gazu od innych pomieszczeń powinny być gazoszczelne, bez otworów, z wyjątkiem gazoszczelnych przejść rurociągów stacji i gazoszczelnego okna umieszczonego w ścianie między pomieszczeniem dla urządzeń technologicznych i pomieszczeniem dla obsługi. Ściany gazoszczelne powinny być wyprowadzone ponad dach stacji gazowej.

§ 48. 1. Pomieszczenia dla zespołu urządzeń technologicznych i do nawaniania gazu nie powinny łączyć się ze sobą otworami drzwiowymi.

2. Drzwi wejściowe i okna w zespole urządzeń technologicznych i do nawaniania gazu nie powinny być umieszczone po tej samej stronie zewnętrznej budynku stacji, co drzwi i okna innych pomieszczeń.

3. Dopuszcza się umieszczenie drzwi i okien po tej samej stronie budynku stacji pod warunkiem zastosowania w pomieszczeniach dla urządzeń technologicznych i do nawaniania gazu lub w innych pomieszczeniach okien nie otwieranych i drzwi samozamykających o odporności ogniowej co najmniej klasy 0,5 lub otwieranych okien i drzwi, z zachowaniem odległości równej strefie zagrożenia wybuchem.

§ 49. W razie umieszczenia na wolnym powietrzu niektórych zespołów technologicznych stacji gazowej, stwarzających niebezpieczeństwo wybuchu, należy stosować w pomieszczeniach uznanych za nie zagrożone wybuchem okna nie otwierane i drzwi samozamykające o odporności ogniowej co najmniej klasy 0,5 lub otwierane okna i drzwi, z zachowaniem odległości równej strefie zagrożenia wybuchem.

§ 50. Stacje gazowe do redukcji ciśnienia gazu powinny być ogrodzone. Ogrodzenie powinno być ustawione nie bliżej niż na granicy strefy zagrożenia wybuchem.

§ 51. 1. Wymagania określone w rozdziale 2 dla gazociągów i armatury należy odpowiednio stosować do przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych i rurociągów stacji gazowych, armatury w stacjach oraz do przewodów awaryjnych.

2. Dopuszcza się w ogrodzonych stacjach gazowych stosowanie armatury z korpusami żeliwnymi, wmontowanej w miejscach, w których ciśnienie nominalne nie powinno być większe niż 1,6 MPa.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 52. Przepisy rozporządzenia nie dotyczą sieci gazowych wybudowanych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, a także sieci gazowych, dla których przed tym dniem wydano pozwolenie na budowę.

§ 53. Traci moc rozporządzenie Ministra Górnictwa z dnia 18 sierpnia 1978 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 21, poz. 94).

§ 54. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Przemysłu: *M. Wilczek*

Załącznik do rozporządzenia Ministra Przemysłu z dnia 24 czerwca 1989 r. (poz. 243)

MINIMALNE ODLEGŁOŚCI SIECI GAZOWYCH OD OBIEKTÓW TERENOWYCH

A. 1. Minimalne odległości podstawowe gazociągów ułożonych w ziemi o ciśnieniu nominalnym równym 0,4 MPa lub mniejszym od obrysów obiektów terenowych określa tabela nr 1.

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaje obiektów terenowych	Obrys obiektu terenowego	Odległość podstawowa w m dla gazociągów o średnicy	
			do 100 mm	powyżej 100 mm
1	2	3	4	5
1	Budynki użyteczności publicznej: szkoły, szpitale, kina, domy kultury, kościoły, sanatoria, domy wypoczynkowe, domy dziecka itp.	rzut budynku w poziomie terenu	3	4
2	Budynki mieszkalne miejskie i wiejskie		1,5	2
3	Stacje benzynowe	rzut urządzeń stacji	10	
4	Przelotowe tory kolejowe, wzdłuż których układa się gazociąg	dla torów ułożonych:	5	
5	Tory kolejowe kolei wąskotorowych lub bocznic kolejowych, wzdłuż których układa się gazociąg	1) w poziomie terenu — skrajna szyna toru, 2) w wykopie — górna krawędź wykopu, 3) na nasypie — podstawa nasypu	3	
6	Przewody gazociągu o ciśnieniu nominalnym równym 0,4 MPa lub mniejszym, wzdłuż którego układa się gazociąg	skrajnia rury	0,5	
7	Przewody gazociągu o ciśnieniu nominalnym większym niż 0,4 MPa, wzdłuż którego układa się gazociąg	skrajnia rury lub kanału	1,5	
8	Przewody kanalizacyjne, kanały sieci ciepłej, kanalizacja kablowa i inne kanały mające połączenie z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt, wzdłuż których układa się gazociąg		1,5	2
9	Przewody kanalizacyjne nie mające połączenia z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt oraz przewody rurociągowo, wzdłuż których układa się gazociąg	skrajnia rury lub kanału	1	
10	Kable elektroenergetyczne, wzdłuż których układa się gazociąg	skrajnia kabla	0,5	1
11	Słupy linii oświetleniowych elektroenergetycznych o napięciu do 1 kV i trakcyjnych tramwajowych	rzut fundamentu słupa	0,5	
12	Napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu:	rzut poziomy skrajnego przewodu linii elektroenergetycznej	2	
	— do 1 kV		5	
	— powyżej 1 kV do 30 kV		10	
	— powyżej 30 kV do 110 kV		20	
	— powyżej 110 kV			
13	Stacje transformatorów elektroenergetycznych o napięciu:	od obrysu zewnętrznego uziemienia stacji	3	4
	— do 15 kV, zasilane liniami napowietrznymi			
	— do 15 kV, zasilane kablami			
	— powyżej 15 kV	od zewnętrznego ogrodzenia stacji	10	
14	Drzewa	od skrajni pnia drzewa	1,5	

2. Odległość podstawowa może być zmniejszona do 25%. Odległości zmniejszone można przyjmować przy zastosowaniu rury ochronnej na gazociągu, o długości nie większej niż 20 m. Odległość wylotu rury ochronnej od obiektu terenowego powinna być zgodna z wielkościami określonymi w tabeli nr 1. W razie braku technicznych możliwości zastosowania rury ochronnej na gazociągu niskiego ciśnienia, dopuszcza się umieszczenie na gazociągu tylko sączka węchowego liniowego. Stosowanie rury ochronnej i sączka węchowego nie dotyczy obiektów terenowych wymienionych w lp. 6, 7, 9, 10, 11, 12 i 14 tabeli nr 1.

2. Odległość zmniejszoną można przyjąć, stosując zmniejszenie naprężenia zredukowanego w ścianie rury. Jeżeli odległość gazociągu od obiektu terenowego wynosi co najmniej:

- 1) 75% odległości określonej w tabeli nr 2, naprężenie zredukowane należy zmniejszyć o 10%,
- 2) 50% odległości określonej w tabeli nr 2, naprężenie zredukowane należy zmniejszyć o 20%,
- 3) 25% odległości określonej w tabeli nr 2, naprężenie zredukowane należy zmniejszyć o 30%.

3. Jeżeli naprężenie zredukowane w ścianie rury zostało zmniejszone o 30%, gazociąg powinien być usytuowany w odległości nie mniejszej od obiektu terenowego niż:

- 1) 10 m dla gazociągów o ciśnieniu nominalnym do 1,2 MPa włącznie i 15 m dla gazociągów o ciśnieniu nominalnym większym niż 1,2 MPa,
- 2) 5 m dla gazociągów o ciśnieniu nominalnym do 2,5 MPa włącznie i 10 m dla gazociągów o ciśnieniu nominalnym większym niż 2,5 MPa, pod warunkiem założenia na gazociąg rury ochronnej, kończącej się c.i. obrysu obiektu terenowego w odległości wynoszącej co najmniej 25% odpowiedniej odległości określonej w tabeli nr 2, jednak nie mniejszej niż 10 m dla gazociągów o ciśnieniu nominalnym do 1,2 MPa włącznie i 15 m dla gazociągów o ciśnieniu nominalnym większym niż 1,2 MPa; długość rury ochronnej nie może być większa niż 100 m.

4. Zmniejszonych odległości nie należy stosować, gdy

ich wartości są większe lub równe odległościom podstawowym, określonym w tabeli nr 2.

5. Odległość zmniejszona między gazociągiem i przewodami kanalizacyjnymi i kanałami, mającymi bezpośrednie połączenie z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt, nie może wynosić mniej niż 8 m, pod warunkiem że na całym odcinku gazociągu, dla którego przyjęto odległość zmniejszoną:

- 1) zmniejszy się naprężenie zredukowane w ścianie rury o 30%,
- 2) sprawdzi się metodami nie niszczącymi wszystkie spoiny obwodowe i wzdłużne,
- 3) zastosuje się sączek wężowy liniowy.

6. W przecinkach i duktach leśnych dopuszcza się przyjęcie odległości zmniejszonej równej 3 m między gazociągiem istniejącym i projektowanym o ciśnieniu powyżej 1,2 MPa i średnicy większej niż 300 mm, pod warunkiem zastosowania zmniejszonego naprężenia zredukowanego w ścianie rury o 30%.

7. Odległości zmniejszonych nie należy stosować w odniesieniu do napowietrznych linii elektroenergetycznych o napięciu większym niż 1 kV i elektroenergetycznych stacji transformatorowych. Na terenach zabudowanych oraz w przecinkach i duktach leśnych dopuszcza się przyjęcie odległości zmniejszonej, wynoszącej 25% odległości określonej w tabeli nr 2, między skrajnym przewodem linii elektroenergetycznej lub elektroenergetycznej stacji transformatorowej a projektowanym gazociągiem, pod warunkiem zastosowania zmniejszonego naprężenia zredukowanego w ścianie rury o 30%.

C. 1. Minimalne odległości podstawowe gazociągów ułożonych w ziemi o ciśnieniu nominalnym większym niż 6,3 MPa i średnicy do 150 mm od obiektów terenowych określa tabela nr 3.

Tabela nr 3

Lp.	Rodzaje obiektów terenowych	Obrys obiektu terenowego	Ciśnienie nominalne gazociągu w MPa		Średnica gazociągu w mm	
			powyżej 6,3 do 20,0		powyżej 20,0	
			powyżej 50 do 100	powyżej 100 do 150	powyżej 50 do 100	powyżej 100 do 150
Odległości podstawowe w m			4	5	6	7
1	Zespoły wiejskich budynków w zwartej zabudowie	linia zwartej zabudowy	25	30	30	50
2	Budynki użyteczności publicznej: szkoły, szpitale, kina, domy kultury, kościoły, sanatoria, domy wypoczynkowe, domy dziecka itp.	rzut pionowy obiektu w poziomie terenu, a w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej — od granicy terenu	50	60	75	100
3	Wolno stojące budynki mieszkalne i zespoły budynków stanowiących oddzielne gospodarstwa	od granicy terenu	15	25	25	30
4	Wolno stojące budynki mieszkalne i budynki pomocnicze (stodoły, szopy itp.)		10	15	15	20
5	Obiekty zakładów przemysłowych		30	40	45	60
6	Naziemne stacje benzynowe i składy materiałów łatwo zapalnych		35	45	50	70
7	Obiekty stacji kolejowych, portów lotniczych, morskich i rzecznych oraz obiekty i urządzenia hydrotechniczne	rzut pionowy obiektu w poziomie terenu	50	60	75	100
8	Przelotowe tory kolejowe, wzdłuż których układa się gazociąg	dla torów ułożonych:	25	30	40	50
9	Bocznice kolejowe i tory kolei wąskotorowych, wzdłuż których układa się gazociąg	1) w poziomie terenu — skrajna szyna toru, 2) w wykopie — górna krawędź wykopu, 3) na nasypie — podstawa nasypu	20	25	30	40
10	Mosty i wiadukty kolei	l. i czołowej ściany przyczółka	30	35	45	60

1	2	3	4	5	6	7
11	Przewody kanalizacyjne i kanały, mające bezpośrednie połączenie z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt, wzdłuż których układa się gazociąg	oś kanału rury lub kabla	15	20	25	30
12	Przewody rurociągów i kable elektroenergetyczne, wzdłuż których układa się gazociąg		5	7	10	15
13	Napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu: — do 1 kV	rzut poziomy skrajnego przewodu linii elektroenergetycznej napowietrznej	5	5	10	10
	— powyżej 1 kV do 30 kV		10	10	15	15
	— powyżej 30 kV do 110 kV		15	15	20	20
	— powyżej 110 kV		20	20	40	40
13	Stacje transformatorów elektroenergetycznych o napięciu: — do 15 kV	od obrysu zewnętrznego uziemienia stacji	10	10	15	15
	— powyżej 15 kV	od zewnętrznego ogrodzenia stacji	15	15	20	20
14	Wały przeciwpowodziowe, wzdłuż których układa się gazociąg	podstawa wału	5	5	10	15
15	Uregulowane rzeki, potoki, rowy melioracyjne lub inne obiekty, wzdłuż których układa się gazociąg	górną krawędź brzegu				

2. Przy zmniejszeniu odległości obiektów terenowych od gazociągów o ciśnieniu nominalnym większym niż 6,3 MPa należy odpowiednio stosować wymagania określone w części B ust. 2—7.

D. Minimalne odległości stacji gazowych o ciśnieniu nominalnym równym 6,3 MPa lub mniejszym od obiektów terenowych określa tabela nr 4.

Tabela nr 4

Lp.	Rodzaje obiektów terenowych	Stacje gazowe					
		Ciśnienie w MPa	do 0,4		od 0,4 do 1,2	od 1,2 do 6,3	
			do 1600	od 1600 do 3000	ponad 3000		
		Obrys obiektu terenowego	Odległość podstawowa w m				
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Budynki przemysłowe i magazynowe III, IV i V kategorii niebezpieczeństwa pożarowego o obciążeniu ogniowym do 25 kg/m ² , bez stosowania ognia otwartego	rzut budynku w poziomie terenu	10	10	12	15	20
2	Budynki przemysłowe i magazynowe wszystkich kategorii niebezpieczeństwa pożarowego o obciążeniu ogniowym od 25 do 200 kg/m ² , bez stosowania ognia otwartego, szopy, stodoły, sterty i stogi, obiekty gospodarcze oraz baraki tymczasowe ze ścianami z materiału palnego, a także wolno stojące budynki lub jeden blok budynku mieszkalnego o wysokości części nadziemnej do 15 m		10	15	20	25	30
3	Budynki przemysłowe i magazynowe wszystkich kategorii niebezpieczeństwa pożarowego o obciążeniu ogniowym ponad 200 kg/m ² , bez stosowania ognia otwartego		10	20	20	25	30
4	Budynki przemysłowe stosujące ogień otwarty, jak piece przemysłowe, kuźnie, spawalnie, z wyjątkiem kotłowni z kominem zabezpieczonym przeciwwiskrowo		10	20	25	30	40
5	Pojedyncze i zblokowane budynki mieszkalne o wysokości części nadziemnej od 15 do 55 m		15	20	25	30	50
6	Pojedyncze budynki mieszkalne o wysokości ponad 55 m		20	30	40	60	80
7	Budynki mieszkalne o wysokości do 55 m w zwartej zabudowie osiedlowej	linia zwartej zabudowy	15	30	40	60	100
8	Budynki użyteczności publicznej, w których może przebywać jednocześnie więcej niż 100 osób, z wyjątkiem obiektów, w których przebywają osoby o ograniczonych możliwościach poruszania się	rzut budynku w poziomie terenu, a w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej — od granicy terenu	25	30	40	50	80
9	Budynki użyteczności publicznej, w których przebywają osoby o ograniczonych możliwościach poruszania się: szpitale, sanatoria, żłobki, domy starców itp. oraz zakłady karne		25	30	50	80	100
10	Budynki administracyjno-biurowe, socjalne i inne o liczbie osób mniejszej niż 100		15	25	30	40	50

1	2	3	4	5	6	7	8
11	Przelotowe tory kolejowe, inne obiekty i bocznice PKP	oś najbliższego toru	30	30	40	40	40
		granica obszaru PKP	20	20	30	30	30
12	Napowietrzne sieci trolejbusowe i tramwajowe	rzut przewodu w poziomie terenu	10	15	30	50	60
13	Napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia — odległość liczona od ogrodzenia stacji lub granicy strefy zagrożenia w przypadku stacji nie ogrodzonych	prostopadłe do rzutu najbliższego przewodu w poziomie terenu	równa 1,5-krotnej wysokości najbliższego słupa linii				
14	Napowietrzne linie elektroenergetyczne niskiego napięcia — odległość liczona jak w lp. 13		równa wysokości najbliższego słupa linii				
15	Zwarty obszar leśny lub torfowisko	granica zwartego masywu leśnego	20	30	40	50	60
16	Stałe ogrodzenie obiektów terenowych	linia ogrodzenia	—	promień zasięgu strefy zagrożenia wybuchem			
17	Układ głównych zasuw odcinających	oś pokrętła zasuw	5	5	5	8	10

244

OBWIESZCZENIE MINISTRA—KIEROWNIKA URZĘDU POSTĘPU NAUKOWO-TECHNICZNEGO I WDROŻEŃ

z dnia 7 lipca 1989 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych.

1. Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. Nr 41, poz. 328) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. Nr 36, poz. 170), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 16 lipca 1987 r. o zmianie ustawy o wyższym szkolnictwie wojskowym (Dz. U. Nr 22, poz. 128),
- 2) ustawą z dnia 23 grudnia 1988 r. o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. Nr 41, poz. 328),
- 3) ustawą z dnia 15 lutego 1989 r. — Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 6, poz. 33),
- 4) ustawą z dnia 27 kwietnia 1989 r. o Centralnym Funduszu Rozwoju Nauki i Techniki (Dz. U. Nr 25, poz. 134),
- 5) ustawą z dnia 30 maja 1989 r. o zmianie upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 35, poz. 192)

oraz z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów, punktów i porządku alfabetycznego liter.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje następujących przepisów:

- 1) w tytule rozdziału 13 wyrazów „Zmiany w przepisach obowiązujących” oraz „i końcowe”, a także art. 62, 63, 66, 67 i 81—83 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. Nr 36, poz. 170) w brzmieniu:

„Art. 62. W ustawie z dnia 26 lutego 1982 r. o statucie Narodowego Banku Polskiego (Dz. U.

Nr 7, poz. 57) w art. 18 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) dotychczasową treść art. 18 oznacza się jako ust. 1,
- 2) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Narodowy Bank Polski może sprawować funkcje organu nadzorującego, w rozumieniu ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, w stosunku do jednostek związanych z działalnością własną banku.”

Art. 63. 1. Instytuty naukowo-badawcze oraz inne jednostki badawczo-rozwojowe nie będące instytutami naukowo-badawczymi, w tym ośrodki badawczo-rozwojowe i centralne laboratoria, działające w dniu wejścia w życie ustawy, stają się jednostkami badawczo-rozwojowymi w rozumieniu niniejszej ustawy z chwilą dokonania wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 9 ust. 1. Do tego czasu działają na podstawie dotychczasowych przepisów. Wniosek o rejestrację powinien być złożony nie później niż w terminie 3 miesięcy od chwili wejścia w życie ustawy.

2. W przypadku prawomocnego orzeczenia sądu o odmowie rejestracji lub gdy w odrębnym postępowaniu zostanie stwierdzone, że instytut naukowo-badawczy bądź inna jednostka badawczo-rozwojowa nie spełnia warunków określonych w ustawie lub nie może skutecznie wykonywać zadań statutowych, organ sprawujący nadzór wdroży postępowanie zmierzające do jej likwidacji jako jednostki naukowo-badawczej.”

- „Art. 66. 1. W jednostkach badawczo-rozwojowych, o których mowa w art. 63 ust. 1, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia wejścia w życie ustawy, dyrektorzy tych jednostek przeprowadzą zebrania ogólne pracowników w celu dokonania wyboru rad załogi, zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.
2. Do czasu ukonstytuowania się rady załogi jej kompetencje należą do dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej.
- Art. 67. Rady naukowe instytutów naukowo-badawczych i innych jednostek badawczo-rozwojowych, o których mowa w art. 63 ust. 1, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy działają do końca kadencji, na którą zostały powołane, po dostosowaniu swoich składów i działalności do wymagań określonych w niniejszej ustawie”.
- „Art. 81. Przepisy wykonawcze, wydane na podstawie ustawy wymienionej w art. 82, zachowują moc do czasu zastąpienia ich przepisami wydanymi na podstawie niniejszej ustawy, o ile nie są z nią sprzeczne, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
- Art. 82. Traci moc ustawa z dnia 17 lutego 1961 r. o instytutach naukowo-badawczych (Dz. U. z 1975 r. Nr 7, poz. 41).
- Art. 83. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1986 r.”,
- 2) art. 10 ustawy z dnia 16 lipca 1987 r. o zmianie ustawy o wyższym szkolnictwie wojskowym (Dz. U. Nr 22, poz. 128) w brzmieniu:
„Art. 10. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1987 r.”,
- 3) art. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. Nr 41, poz. 328) w brzmieniu:
„Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1989 r.”,
- 4) art. 34 ustawy z dnia 15 lutego 1989 r. — Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 6, poz. 33) w brzmieniu:
„Art. 34. Ustawa wchodzi w życie z dniem 15 marca 1989 r.”,
- 5) art. 16 ustawy z dnia 27 kwietnia 1989 r. o Centralnym Funduszu Rozwoju Nauki i Techniki (Dz. U. Nr 25, poz. 134) w brzmieniu:
„Art. 16. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 1989 r.”,
- 6) art. 80 i 81 ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o zmianie upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 35, poz. 192) w brzmieniu:
„Art. 80. Przepisy wykonawcze wydane przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie upoważnień, o których mowa w art. 1—43 pkt 1 i w art. 44—79, zachowują moc do czasu wydania przepisów na podstawie upoważnień w brzmieniu określonym ustawą.
- Art. 81. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1989 r.”
3. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje również w art. 15 w ust. 3 powołania art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. Nr 36, poz. 170) — jako bezprzedmiotowego ze względu na zmianę tego artykułu wprowadzoną ustawą z dnia 23 grudnia 1988 r. o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. Nr 41, poz. 328), w wyniku której przepis art. 5 otrzymał nowe brzmienie.

Minister—Kierownik Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń: *Z. Grabowski*

Załącznik do obwieszczenia Ministra—Kierownika Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń z dnia 7 lipca 1989 r. (poz. 244)

USTAWA

z dnia 25 lipca 1985 r.

o jednostkach badawczo-rozwojowych.

W celu pogłębienia integracji nauki z praktyką, przyspieszenia postępu w nauce i technice oraz zwiększenia ich wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy kraju stanowią się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Jednostkami badawczo-rozwojowymi, w rozumieniu ustawy, są państwowe jednostki organizacyjne wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, tworzone w celu prowadzenia badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych, których wyniki powinny znaleźć zastosowanie w określonych dziedzinach gospodarki narodowej i życia społecznego.

2. Jednostkami badawczo-rozwojowymi są:

- 1) instytuty naukowo-badawcze,
- 2) ośrodki badawczo-rozwojowe, centralne laboratoria

i inne jednostki organizacyjne, których podstawowym zadaniem jest prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1.

3. Jednostki badawczo-rozwojowe posiadają osobowość prawną.

4. Jednostki badawczo-rozwojowe mają prawo używania okrągłej pieczęci z wizerunkiem godła Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej pośrodku i nazwą jednostki badawczo-rozwojowej w otoku.

5. Przepisów ustawy nie stosuje się do instytutów naukowych szkół wyższych i placówek Polskiej Akademii Nauk.

Art. 2. 1. Jednostki badawczo-rozwojowe tworzą warunki sprzyjające twórczej pracy, wzrostowi kwalifikacji pracowników, kształtowaniu socjalistycznych stosunków pracy i zasad współzycia społecznego.

2. Do zadań jednostek badawczo-rozwojowych w szczególności należą:

- 1) prowadzenie badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych oraz przystosowywanie ich wyników do wdrażania w praktyce,
- 2) upowszechnianie wyników badań naukowych i prac rozwojowych,
- 3) podejmowanie działalności w zakresie doskonalenia metod prowadzenia badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych,
- 4) prowadzenie działalności uzupełniającej, a w szczególności w zakresie szkolenia, informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej, wynalazczości oraz ochrony własności przemysłowej i intelektualnej,
- 5) opracowywanie analiz i ocen dotyczących stanu i rozwoju poszczególnych dziedzin nauki i techniki, a także propozycji w zakresie wykorzystywania w kraju osiągnięć światowej nauki i techniki.

3. Jednostki badawczo-rozwojowe mogą prowadzić produkcję aparatury i urządzeń, a także podejmować inną działalność gospodarczą bądź usługową na potrzeby kraju i eksportu w zakresie objętym przedmiotem ich działania.

4. Jednostki badawczo-rozwojowe posiadające uprawnienia do nadawania stopni naukowych oraz odpowiednie warunki materialno-techniczne mogą prowadzić studia podyplomowe.

Art. 3. Jednostka badawczo-rozwojowa może być utworzona, jeżeli:

- 1) zaistnieje potrzeba prowadzenia w danej dziedzinie działalności, o której mowa w art. 2 ust. 2.
- 2) zostanie zapewniona niezbędna, odpowiadająca przedmiotowi i zakresowi jej działania:
  - a) liczba pracowników o odpowiednich kwalifikacjach,
  - b) aparatura badawcza, laboratoryjna, potencjał informacyjny oraz sprzęt techniczny i inne niezbędne warunki materialno-techniczne.

Art. 4. 1. Przedmiot i zakres działania jednostki badawczo-rozwojowej, jej nazwę i siedzibę oraz organ sprawujący nad nią nadzór określa akt o jej utworzeniu.

2. Organ tworzący jednostkę badawczo-rozwojową wyposaża ją w środki niezbędne do prowadzenia działalności określonej w akcie o utworzeniu jednostki.

3. Szczegółowy przedmiot i zakres działania jednostki badawczo-rozwojowej określa statut nadany przez organ sprawujący nad nią nadzór.

4. Strukturę organizacyjną jednostki badawczo-rozwojowej odpowiadającą jej przedmiotowi i zakresowi działania określa regulamin organizacyjny ustalony przez dyrektora.

Art. 5. Jednostka badawczo-rozwojowa może zrzeszać się z innymi osobami prawnymi lub tworzyć inne formy organizacyjne na zasadach i w trybie przewidzianych w odrębnych przepisach.

Rozdział 2

Tworzenie, łączenie, podział, przekształcanie i likwidacja jednostek badawczo-rozwojowych

Art. 6. 1. Utworzenie jednostki badawczo-rozwojowej, mającej międzyresortowy lub wielogalęziowy zakres działania, następuje w drodze uchwały Rady Ministrów.

2. Utworzenie jednostki badawczo-rozwojowej innej niż określona w ust. 1 następuje w uzgodnieniu z Ministrem—Kierownikiem Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń oraz Ministrem Finansów, w drodze za-

rządzenia właściwego ministra, kierownika urzędu centralnego, Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz wojewody działającego w wykonaniu uchwały wojewódzkiej rady narodowej.

3. Utworzenie jednostki badawczo-rozwojowej zrzeszenia przedsiębiorstw państwowych następuje na podstawie uchwały rady zrzeszenia oraz za zgodą Ministra—Kierownika Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń i Ministra Finansów.

4. Utworzenie wspólnej jednostki badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw państwowych następuje w drodze umowy zawartej między zainteresowanymi przedsiębiorstwami państwowymi i za zgodą Ministra—Kierownika Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń.

5. Wspólne jednostki badawczo-rozwojowe tworzy się i rejestruje jako spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie przepisów Kodeksu handlowego; w sprawach nie uregulowanych w przepisach Kodeksu handlowego do tych jednostek stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 7. 1. Jednostki badawczo-rozwojowe mogą być łączone, dzielone, przekształcane i likwidowane w trybie przewidzianym do ich tworzenia.

2. Połączenie, podział, przekształcenie lub likwidacja jednostki badawczo-rozwojowej może nastąpić, jeżeli jednostka nie wykonuje zadań, dla których została powołana, bądź te zadania wykonuje nieefektywnie albo gdy przemawiają za tym trwałe i wymierne korzyści ekonomiczne.

3. Połączenie, podział, przekształcenie lub likwidację jednostki badawczo-rozwojowej zarządza organ, który utworzył tę jednostkę, na wniosek organu sprawującego nadzór, Ministra—Kierownika Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń lub dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe warunki i tryb łączenia, podziału, przekształcania i likwidacji jednostek badawczo-rozwojowych.

Art. 8. 1. Jednostka badawczo-rozwojowa podlega wpisowi do rejestru jednostek badawczo-rozwojowych, zwanego dalej „rejestrem”.

2. Organem rejestracyjnym jest sąd. Właściwość sądu, w trybie określonym w przepisach prawa o ustroju sądów powszechnych, ustala Minister Sprawiedliwości.

3. Do wniosku o wpis jednostki badawczo-rozwojowej do rejestru dołącza się: odpis aktu o utworzeniu tej jednostki, jej statut oraz inne dokumenty, których złożenia wymagają przepisy wydane na podstawie niniejszej ustawy.

4. Organ rejestracyjny bada zgodność z prawem treści dokumentów stanowiących podstawę dokonania wpisu do rejestru.

5. Rejestr jest dostępny dla osób mających w tym interes prawny, z wyłączeniem danych objętych tajemnicą państwową lub służbową.

6. Jednostka badawczo-rozwojowa uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisanego do rejestru.

7. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady i sposób prowadzenia rejestru jednostek badawczo-rozwojowych, dane podlegające wpisowi do tego rejestru, wymagania dla wniosku o wpis do rejestru, tryb postępowania przy dokonywaniu wpisów, zmian i skreśleń w rejestrze, zasady udostępniania rejestru oraz warunki wydawania odpisów i wyciągów z tego rejestru.

Rozdział 3

Zasady gospodarki jednostek badawczo-rozwojowych

Art. 9. 1. Jednostka badawczo-rozwojowa gospodaruje samodzielnie przydzieloną i nabytą częścią mienia ogólnonarodowego oraz prowadzi samodzielną gospodarkę w ramach posiadanych środków, kierując się zasadami efektywności ich wykorzystania.

2. Organ sprawujący nadzór nad jednostką badawczo-rozwojową może pozbawić tę jednostkę składników przydzielonego lub nabytego mienia wyłącznie w przypadku połączenia lub podziału albo przekształcenia przeprowadzanego na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

3. W przypadku likwidacji jednostki badawczo-rozwojowej będącej osobą prawną, jej majątek, po zaspokojeniu wierzytelności, przechodzi na rzecz Centralnego Funduszu Rozwoju Nauki i Techniki.

4. Jednostka badawczo-rozwojowa może zbywać środki trwałe. Przy zbywaniu środków trwałych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące przedsiębiorstw państwowych.

5. Podstawą gospodarki jednostki badawczo-rozwojowej jest plan rzeczowo-finansowy ustalany przez dyrektora.

6. Jednostka badawczo-rozwojowa może korzystać z kredytów na warunkach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 10. 1. Jednostka badawczo-rozwojowa występuje w obrocie we własnym imieniu i na własny rachunek.

2. Jednostka badawczo-rozwojowa pokrywa koszty bieżącej działalności z uzyskiwanych przychodów.

3. Jednostka badawczo-rozwojowa odpowiada za swoje zobowiązania.

4. Jednostka badawczo-rozwojowa nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa ani innych osób prawnych. Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania jednostki badawczo-rozwojowej.

5. Jednostka badawczo-rozwojowa może osiągać przychody z tytułu wdrażania i upowszechniania wyników swojej działalności oraz uczestniczyć w efektach ekonomicznych powstałych z tego tytułu na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 11. 1. Jednostka badawczo-rozwojowa tworzy i dysponuje funduszami przeznaczonymi na:

- 1) odtworzenie i rozwój własnej bazy materialnej,
- 2) badania (prace) własne,
- 3) zachęty materialne,
- 4) cele socjalne i mieszkaniowe,
- 5) pokrycie ewentualnych strat.

2. Nie wykorzystane w danym roku kalendarzowym środki funduszy jednostek badawczo-rozwojowych przechodzą na rok następny.

Art. 12. Jednostka badawczo-rozwojowa, w ramach posiadanych możliwości finansowych oraz na podstawie obowiązujących przepisów o wynagradzaniu, ustala samodzielnie wielkość środków na wynagrodzenia.

Art. 13. Jednostka badawczo-rozwojowa może prowadzić działalność w zakresie handlu zagranicznego na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 14. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem—Kierownikiem Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady gospodarki finansowej jednostek badawczo-rozwojowych.

Art. 15. 1. W przypadkach uzasadnionych przedmiotem i charakterem działalności oraz tematyką prac ba-

dawczych jednostki badawczo-rozwojowe mogą prowadzić gospodarkę finansową na zasadach przewidzianych w prawie budżetowym.

2. Jednostki badawczo-rozwojowe, o których mowa w ust. 1, określa, na wniosek organu sprawującego nadzór, Minister—Kierownik Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń w porozumieniu z Ministrem Finansów.

3. Do jednostek badawczo-rozwojowych, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 9—14.

Rozdział 4

Organy jednostki badawczo-rozwojowej

Art. 16. Organami jednostki badawczo-rozwojowej są:

- 1) dyrektor,
- 2) rada naukowa,
- 3) zebranie ogólne pracowników,
- 4) rada załogi.

Art. 17. 1. Dyrektor kieruje jednostką badawczo-rozwojową, a w szczególności:

- 1) ustala plany działalności jednostki badawczo-rozwojowej,
- 2) realizuje politykę kadrową, współdziałając w tym zakresie z organizacją partyjną i stronnictwami politycznymi działającymi w jednostce badawczo-rozwojowej,
- 3) zarządza mieniem i odpowiada za wyniki działalności jednostki badawczo-rozwojowej,
- 4) reprezentuje jednostkę badawczo-rozwojową,
- 5) podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących jednostki badawczo-rozwojowej, z wyjątkiem należących do zakresu działania innych organów tej jednostki.

2. Dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej powołuje organ sprawujący nadzór nad tą jednostką, po zasięgnięciu opinii rady naukowej i rady załogi. Dyrektor jest powoływany na okres 5 lat lub na czas nie określony. W razie powołania na funkcję dyrektora osoby nie będącej pracownikiem jednostki badawczo-rozwojowej, powołanie na tę funkcję powoduje równocześnie nawiązanie stosunku pracy w jednostce badawczo-rozwojowej.

3. Funkcję dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej może pełnić osoba:

- 1) posiadająca tytuł naukowy lub stopień naukowy albo wyróżniająca się zasobem wiedzy i twórczym dorobkiem w dziedzinie objętej zakresem działania jednostki badawczo-rozwojowej,
- 2) posiadająca predyspozycje do organizowania pracy naukowej,
- 3) reprezentująca wysoki poziom etyczny oraz w pełni akceptująca konstytucyjne zasady ustrojowe Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

4. Wyłonienie kandydata na funkcję dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej może nastąpić w drodze konkursu zarządzanego przez organ sprawujący nadzór.

5. Postępowanie konkursowe na funkcję dyrektora przeprowadza komisja konkursowa powołana przez organ sprawujący nadzór.

6. Komisja konkursowa składa się z przedstawicieli organu sprawującego nadzór, rady naukowej, rady załogi oraz związku zawodowego, partii i stronnictw politycznych działających w jednostce badawczo-rozwojowej. Statut jednostki badawczo-rozwojowej może przewidywać udział przedstawicieli stowarzyszeń naukowych i społecz-

no-zawodowych oraz innych jednostek organizacyjnych w składzie komisji konkursowej, a zwłaszcza przedstawiciele instytucji naukowych oraz banku finansującego działalność jednostki badawczo-rozwojowej.

7. Minister—Kierownik Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń określa szczegółowe zasady postępowania konkursowego.

Art. 18. Dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej odwołuje organ sprawujący nadzór nad tą jednostką po zasięgnięciu opinii rady naukowej i rady załogi.

Art. 19. 1. Zastępców dyrektora oraz kierowników komórek organizacyjnych prowadzących badania naukowe lub prace badawczo-rozwojowe powołuje i odwołuje dyrektor, po zasięgnięciu opinii rady naukowej i rady załogi.

2. Głównego księgowego oraz kierowników komórek organizacyjnych, nie wymienionych w ust. 1, zatrudnia dyrektor, po zasięgnięciu opinii rady załogi.

3. Zastępcą dyrektora do spraw naukowych może być osoba posiadająca tytuł naukowy lub stopień naukowy.

4. Do zastępców dyrektora stosuje się odpowiednio przepis art. 17 ust. 3 pkt 3.

5. Statut jednostki badawczo-rozwojowej może przewidywać:

- 1) stanowisko sekretarza naukowego jednostki badawczo-rozwojowej, do którego przepisy ust. 1, 2 i 4 stosuje się odpowiednio,
- 2) powołanie kolegium lub innych organów opiniodawczo-doradczych dyrektora; członków tych organów powołuje i odwołuje dyrektor.

6. Dyrektor jednostki badawczo-rozwojowej może ustanawiać pełnomocników do realizacji określonych zadań i ustalać zakres i czas ich umocowania.

Art. 20. 1. Dyrektor wstrzymuje wykonanie uchwały rady załogi, jeżeli jest ona niezgodna z prawem. O wstrzymaniu wykonania uchwały dyrektor w terminie 3 dni zawiadamia radę załogi. Decyzja dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej o wstrzymaniu wykonania uchwały rady załogi powinna być wydana na piśmie oraz zawierać uzasadnienie prawne i faktyczne.

2. W razie zaistnienia sporu pomiędzy dyrektorem a radą załogi w przypadku, o którym mowa w ust. 1, spór rozstrzyga organ sprawujący nadzór w terminie nie przekraczającym 14 dni od dnia przekazania wniosku o rozpatrzenie sprawy.

Art. 21. 1. Rada naukowa jest organem inicjującym, opiniodawczym i doradczym jednostki badawczo-rozwojowej w zakresie działalności naukowej i prowadzenia prac badawczo-rozwojowych oraz w sprawach rozwoju kadry naukowej i badawczo-technicznej.

2. W szczególności do zadań rady naukowej należy:

- 1) kształtowanie — w ramach zadań statutowych jednostki badawczo-rozwojowej — perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej,
- 2) opiniowanie projektów planów działalności jednostki badawczo-rozwojowej oraz ważniejszych prac naukowych, rozwojowych i wdrożeniowych oraz ocenianie wyników tych prac,
- 3) rozpatrywanie sprawozdań z działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej oraz patentowej i licencyjnej,
- 4) opiniowanie projektu statutu jednostki badawczo-rozwojowej oraz projektów jego zmian,

5) opiniowanie wniosków o przyznanie stypendiów naukowych,

6) opiniowanie kwalifikacji osób na stanowiska pracowników naukowych i badawczo-technicznych, a także — na wniosek dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej — dokonywanie okresowej oceny dorobku naukowego i technicznego tych pracowników,

7) występowanie z wnioskami o nadanie tytułów naukowych oraz w zakresie posiadanych uprawnień przeprowadzanie przewodów doktorskich i habilitacyjnych,

8) opiniowanie kandydatów na funkcje dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej i jego zastępców oraz występowanie z wnioskami o odwołanie osób pełniących te funkcje.

3. Szczegółowe warunki, jakim powinny odpowiadać rady naukowe jednostek badawczo-rozwojowych uprawnionych do nadawania stopni naukowych, określają odrębne przepisy.

Art. 22. 1. W skład rady naukowej mogą być powoływane:

- 1) spośród pracowników jednostki badawczo-rozwojowej — osoby posiadające tytuł naukowy lub stopień naukowy oraz osoby zatrudnione na stanowisku profesora lub docenta,
- 2) spoza pracowników jednostki badawczo-rozwojowej — osoby posiadające tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego, a także inne osoby wyróżniające się zasobem wiedzy i praktycznym dorobkiem z dziedziny objętej zakresem działania jednostki badawczo-rozwojowej.

2. Członków rady naukowej, w liczbie określonej w statucie jednostki badawczo-rozwojowej, powołuje organ sprawujący nadzór na wniosek dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej na okres 5 lat. W szczególnie uzasadnionych przypadkach członek rady naukowej może być odwołany przed upływem okresu, na który został powołany.

3. Zasady i tryb działania rady naukowej określa regulamin przyjęty większością 2/3 głosów członków rady naukowej. Liczba członków rady naukowej nie posiadających stopnia lub tytułu naukowego nie może przekroczyć 25% ogólnej liczby członków rady.

Art. 23. 1. Rada naukowa wybiera w głosowaniu tajnym przewodniczącego i jego zastępców.

2. Przewodniczącym rady naukowej może być osoba posiadająca tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do zastępców przewodniczącego rady.

4. Funkcja przewodniczącego rady naukowej nie może być łączona z funkcją dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej lub jego zastępcy.

Art. 24. 1. W posiedzeniu rady naukowej biorą udział:

- 1) dyrektor jednostki badawczo-rozwojowej oraz jego zastępcy,
- 2) przedstawiciele:
  - a) rady załogi,
  - b) partii i stronnictw politycznych,
  - c) związku zawodowego,
  - d) stowarzyszeń naukowych i społeczno-zawodowych.

2. Liczbę przedstawicieli, o których mowa w ust. 1 pkt 2, określa regulamin rady naukowej.

3. Na posiedzenia rady naukowej mogą być zapraszani specjaliści oraz przedstawiciele jednostek organiza-

cyjnych współdziałających z jednostką badawczo-rozwojową.

Art. 25. 1. Do kompetencji zebrania ogólnego pracowników należy:

- 1) uchwalanie statutu rady załogi,
- 2) dokonywanie rocznej oceny działalności rady załogi.

2. Uchwały zebrania ogólnego pracowników zapadają zwykłą większością głosów, a do ich ważności jest wymagana obecność co najmniej połowy liczby pracowników jednostki badawczo-rozwojowej.

3. Zebranie ogólne pracowników zwołuje rada załogi co najmniej raz w roku; obowiązana jest ponadto zwołać takie zebranie na wniosek dyrektora lub rady naukowej, a także jednej piątej liczby pracowników.

Art. 26. 1. W jednostkach badawczo-rozwojowych, w których liczba zatrudnionych przekracza trzystu pracowników, funkcje zebrania ogólnego pracowników może pełnić zebranie delegatów.

2. Przepis ust. 1 może być stosowany również w jednostce badawczo-rozwojowej posiadającej zakłady sporządzające samodzielnie bilans lub w jednostce organizacyjnej działającej poza jej siedzibą.

3. Członków zebrania delegatów wybiera się w wyborach powszechnych, bezpośrednich i równych, w głosowaniu tajnym. Kadencja delegatów trwa 3 lata.

4. Wyborcy, na wniosek co najmniej jednej piątej osób uprawnionych do głosowania, mogą w głosowaniu tajnym odwołać delegata.

Art. 27. 1. Czynne prawo wyborcze do zebrania delegatów i rady załogi przysługuje każdemu pracownikowi jednostki badawczo-rozwojowej.

2. Bierne prawo wyborcze do rady załogi przysługuje pracownikowi jednostki badawczo-rozwojowej, który pracuje w tej jednostce co najmniej 3 lata; wymóg ten nie dotyczy pracowników w jednostkach nowo tworzonych.

3. Członkowie rady załogi są wybierani przez pracowników jednostki badawczo-rozwojowej na okres 3 lat w wyborach powszechnych, bezpośrednich i równych, w głosowaniu tajnym.

4. Do ważności wyborów, o których mowa w art. 26 ust. 3 i art. 27 ust. 3, jest wymagane uczestniczenie co najmniej połowy pracowników jednostki badawczo-rozwojowej.

5. Wybory, o których mowa w ust. 3, organizuje i przeprowadza komisja wyborcza.

6. Szczegółowe zasady i tryb wyboru członków zebrania delegatów i rady załogi oraz zasady utraty mandatu, odwołania i uzupełnienia składu zebrania delegatów i rady załogi w czasie trwania kadencji określa statut rady załogi.

Art. 28. 1. Do kompetencji rady załogi należy:

- 1) podejmowanie uchwał w sprawach zasad wykorzystania funduszków na cele socjalne i mieszkaniowe,
- 2) opiniowanie projektu statutu jednostki badawczo-rozwojowej oraz projektów jego zmian,
- 3) opiniowanie wniosków w sprawie łączenia, podziału, przekształcenia i likwidacji jednostki badawczo-rozwojowej,
- 4) wyrażanie opinii w sprawach:
  - a) planów rocznych jednostki badawczo-rozwojowej,
  - b) sprawozdań rocznych dyrektora z działalności jednostki badawczo-rozwojowej oraz jej bilansów,
  - c) kandydatów na funkcję dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej i jego zastępców,
  - d) innych, dotyczących działalności jednostki badawczo-rozwojowej, z wyłączeniem spraw należących do kompetencji rady naukowej,

5) opiniowanie wniosków dyrektora dotyczących:

- a) zrzeczenia jednostki badawczo-rozwojowej z osobami prawnymi bądź tworzenia innej formy organizacyjnej przewidzianej w odrębnych przepisach,
- b) tworzenia wspólnych jednostek.

2. Uchwały, o których mowa w ust. 1 pkt 1, mają dla dyrektora charakter wiążący.

3. Dyrektor jednostki badawczo-rozwojowej udostępnia radzie załogi niezbędne informacje dotyczące działalności jednostki badawczo-rozwojowej wraz z odpowiednią dokumentacją oraz stwarza warunki materialne i organizacyjne do jej działalności.

4. Rada załogi współpracuje ze związkami zawodowymi, organizacjami politycznymi i młodzieżowymi oraz innymi organizacjami społeczno-zawodowymi, działającymi w jednostce badawczo-rozwojowej.

Art. 29. 1. Rozwiązanie stosunku pracy z członkiem rady załogi w czasie trwania kadencji oraz w ciągu roku po jej upływie wymaga zgody tej rady, z wyjątkiem:

- 1) rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia,
- 2) zwolnienia z pracy na podstawie orzeczenia komisji dyscyplinarnej.

2. Członkowi rady załogi nie można bez zgody rady załogi zmienić warunków pracy i płacy na jego niekorzyść w czasie określonym w ust. 1.

3. Działalność w radzie załogi ma charakter społeczny.

4. Członek rady załogi zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy z powodu pełnienia swoich zadań w godzinach pracy.

Rozdział 5

Nadzór nad działalnością jednostki badawczo-rozwojowej

Art. 30. 1. Jednostka badawczo-rozwojowa podlega nadzorowi sprawowanemu przez organ określony w akcie o jej utworzeniu.

2. Organ sprawujący nadzór dokonuje kontroli i oceny działalności jednostki badawczo-rozwojowej oraz pracy dyrektora.

3. Organ sprawujący nadzór w razie stwierdzenia, że decyzja dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej jest sprzeczna z prawem, wstrzymuje jej wykonanie oraz zobowiązuje dyrektora do jej zmiany lub cofnięcia.

4. Decyzja organu sprawującego nadzór, o której mowa w ust. 3, może być zaskarżona do sądu administracyjnego na zasadach i w trybie przewidzianym w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Art. 31. 1. Organ sprawujący nadzór może nałożyć na jednostkę badawczo-rozwojową obowiązek wprowadzenia do jej planu zadania lub wyznaczyć jej zadanie poza planem, jeżeli jest to niezbędne ze względu na potrzeby obrony kraju, w przypadku klęski żywiołowej bądź w celu wykonania zobowiązań międzynarodowych lub jeżeli to zadanie jest objęte narodowym planem społeczno-gospodarczym albo centralnym planem rocznym.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, organ sprawujący nadzór zapewnia jednostce badawczo-rozwojowej środki do wykonania zadania, chyba że wykonanie zadania następuje odpłatnie na podstawie umowy.

3. W razie doznania szkody przez jednostkę badawczo-rozwojową z powodu wykonania zadania nałożonego przez organ sprawujący nadzór, organ ten jest obowiązany do jej naprawienia.

Rozdział 6

Pracownicy jednostki badawczo-rozwojowej

Art. 32. Jednostka badawczo-rozwojowa może zatrudniać:

- 1) pracowników naukowych,
- 2) pracowników badawczo-technicznych,
- 3) pracowników inżynieryjno-technicznych,
- 4) pracowników administracyjno-ekonomicznych,
- 5) pracowników bibliotecznych i pracowników dokumentacji naukowej,
- 6) pracowników służby zdrowia,
- 7) pracowników na stanowiskach robotniczych,
- 8) pracowników obsługi i innych.

Art. 33. 1. Pracowników naukowych i badawczo-technicznych mogą zatrudniać jednostki organizacyjne, nie będące jednostkami badawczo-rozwojowymi, prowadzące lub koordynujące prace naukowe.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, ustala Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z Ministrem—Kierownikiem Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń.

3. Do pracowników naukowych i badawczo-technicznych zatrudnionych w jednostkach, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy:

- 1) art. 34—50,
- 2) art. 56, 59 i 60 ust. 2 i 3, z wyjątkiem jednostek stosujących zakładowe systemy wynagradzania określone ustawą o zasadach tworzenia zakładowych systemów wynagradzania,
- 3) art. 57, 58, 60 ust. 1, art. 61, 62, 66 i 67 oraz 69—72.

4. W jednostkach organizacyjnych, o których mowa w ust. 1, może być powołana rada naukowa.

Rozdział 7

Pracownicy naukowcy

Art. 34. 1. Pracownikiem naukowym może być osoba o wymaganych ustawą kwalifikacjach naukowych i wysokim poziomie etycznym oraz w pełni akceptująca konstytucyjne zasady ustrojowe Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Podstawowym obowiązkiem pracownika naukowego jest realizacja celów i zadań jednostki badawczo-rozwojowej, a w szczególności prowadzenie działalności naukowej i rozwojowej, zapewniającej stały rozwój nauki i techniki.

Art. 35. 1. Pracownikiem naukowym jest osoba zatrudniona na stanowisku:

- 1) profesora,
- 2) docenta,
- 3) adiunkta,
- 4) starszego asystenta,
- 5) asystenta,
- 6) asystenta-stażysty.

2. Statut jednostki badawczo-rozwojowej może przewidywać również tworzenie stanowisk profesorów kontraktowych i docentów kontraktowych.

3. Osoby zajmujące stanowisko profesora kontraktowego i docenta kontraktowego nie mogą pełnić funkcji zastępcy dyrektora do spraw naukowych oraz sekretarza naukowego jednostki badawczo-rozwojowej.

4. Na stanowisku docenta można zatrudnić osobę posiadającą stopień naukowy doktora habilitowanego lub

osobę posiadającą stopień naukowy doktora i odpowiedni dorobek technologiczny, konstrukcyjny bądź wynalazczy, potwierdzony przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną do Spraw Kadr Naukowych.

5. Minister—Kierownik Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń w uzgodnieniu z Ministrem Edukacji Narodowej oraz po zasięgnięciu opinii Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej do Spraw Kadr Naukowych określa dyscypliny, w których na stanowisku docenta można zatrudnić osobę posiadającą stopień naukowy doktora w odpowiedniej dziedzinie nauki i wybitny dorobek praktyczny.

6. Na stanowisku profesora kontraktowego lub docenta kontraktowego, za zgodą rady naukowej, można zatrudnić:

- 1) na czas nie określony osobę posiadającą stopień lub tytuł naukowy,
- 2) na czas określony:
  - a) osobę bez stopnia lub tytułu naukowego, posiadającą udokumentowany twórczy dorobek praktyczny lub naukowy,
  - b) osobę nie będącą obywatelem polskim, posiadającą kwalifikacje równorzędne z określonymi w pkt 1 lub w pkt 2 lit. a), z zachowaniem wymagań określonych w odrębnych przepisach, dotyczących cudzoziemców.

7. Tryb postępowania kwalifikacyjnego poprzedzającego zatrudnienie w przypadkach, o których mowa w ust. 6 pkt 2, określa Minister—Kierownik Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń w uzgodnieniu z Ministrem Edukacji Narodowej oraz po zasięgnięciu opinii Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej do Spraw Kadr Naukowych.

8. Do osób, o których mowa w ust. 6 pkt 2 lit. b), w zakresie ich praw i obowiązków stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zatrudniania na stanowiskach nauczycieli akademickich osób nie będących obywatelami polskimi.

Art. 36. 1. Pracownikami naukowymi są bibliotekarze dyplomowani oraz dyplomowani pracownicy dokumentacji naukowej.

2. Dyplomowani bibliotekarze i dyplomowani pracownicy dokumentacji naukowej są zatrudniani odpowiednio na stanowiskach:

- 1) starszego kustosa dyplomowanego lub starszego dokumentalisty dyplomowanego,
- 2) kustosa dyplomowanego lub dokumentalisty dyplomowanego,
- 3) adiunkta bibliotecznego lub adiunkta dokumentacji naukowej,
- 4) asystenta bibliotecznego lub asystenta dokumentacji naukowej.

Art. 37. 1. Stosunek pracy z pracownikiem naukowym nawiązuje się na podstawie mianowania albo przez zawarcie umowy o pracę.

2. Pracownika naukowego na stanowisko profesora lub docenta mianuje się na czas nie określony; mianowania dokonuje organ sprawujący nadzór, na wniosek dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej.

3. Stosunek pracy z innymi pracownikami naukowymi niż określone w ust. 2 nawiązuje się przez zawarcie umowy o pracę.

4. Nawiązanie stosunku pracy z pracownikiem naukowym, dla którego jednostka badawczo-rozwojowa jest dodatkowym miejscem pracy lub miejscem pracy w nie-

pełnym wymiarze czasu pracy, następuje na podstawie umowy o pracę.

5. Pracownicy naukowcy podlegają okresowym ocenom dorobku naukowego i technicznego, dokonywanym przez radę naukową, zgodnie z zasadami i trybem określonym przez Ministra—Kierownika Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń.

6. Odwołanie pracownika naukowego z powierzonej mu funkcji w jednostce badawczo-rozwojowej nie powoduje rozwiązania stosunku pracy.

Art. 38. 1. Do obowiązków pracownika naukowego należy realizacja zadań statutowych jednostki badawczo-rozwojowej, w szczególności poprzez:

- 1) twórczą działalność naukową polegającą na rozwiązywaniu problemów naukowych na użytek praktyki społecznej i gospodarczej,
- 2) wprowadzanie do praktyki wyników badań naukowych,
- 3) podnoszenie swoich kwalifikacji,
- 4) upowszechnianie osiągnięć nauki, w tym poprzez publikacje oraz aktywny udział w życiu naukowym,
- 5) kształcenie kadry naukowej,
- 6) udział w pracach organizacyjnych jednostki badawczo-rozwojowej związanej z pracami naukowymi oraz działalnością dydaktyczną lub artystyczną, a w jednostce badawczo-rozwojowej nadzorowanej przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej — także udział w działalności leczniczej, profilaktycznej i diagnostycznej oraz innej działalności usługowej na rzecz społecznego systemu ochrony zdrowia.

2. Przepisu ust. 1 pkt 5 nie stosuje się do pracowników zatrudnionych na stanowisku starszego asystenta, asystenta i asystenta-stażysty.

3. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej określa charakter oraz zakres działalności leczniczej, profilaktycznej i diagnostycznej oraz innej działalności usługowej, o której mowa w ust. 1 pkt 6, prowadzonej w jednostce badawczo-rozwojowej na potrzeby społecznego systemu ochrony zdrowia, oraz zasady wynagradzania za tę działalność.

Art. 39. Mianowany pracownik naukowy podejmujący po raz pierwszy pracę na stanowisku docenta lub profesora składa ślubowanie według następującej roty: „W pełni świadom swoich obowiązków ślubuję uroczystie aktywnie uczestniczyć w działalności naukowo-badawczej, rozwojowej, organizacyjnej i popularyzatorskiej jednostki badawczo-rozwojowej, systematycznie podnosić własne kwalifikacje naukowe i zawodowe, a w swoim postępowaniu kierować się dobrem Państwa i zasadami konstytucyjnymi Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz strzec godności pracownika naukowego”.

Art. 40. 1. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym ulega rozwiązaniu z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia na wniosek pracownika, a ponadto w przypadkach:

- 1) trwałej niezdolności do pracy naukowej, spowodowanej chorobą i stwierdzonej orzeczeniem komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia,
- 2) uzyskania prawa do emerytury w myśl przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, z wyjątkiem przypadku określonego w ust. 2 pkt 2,
- 3) niewywiązywania się z podstawowych obowiązków służbowych, stwierdzonego w trybie określonym w przepisie art. 37 ust. 5,
- 4) likwidacji jednostki badawczo-rozwojowej.

2. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym ulega rozwiązaniu bez wypowiedzenia:

- 1) w razie niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, jeżeli okres tej choroby przekracza rok; w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po stwierdzeniu przez komisję lekarską poprawy stanu zdrowia i możliwości powrotu do pracy, okres nieobecności w pracy spowodowanej chorobą może być przedłużony ponad rok, nie dłużej jednak niż do dwóch lat,
- 2) z końcem roku kalendarzowego, w którym pracownik kończy 70 rok życia,
- 3) w razie rażącego niewywiązywania się pracownika z podstawowych obowiązków pracownika naukowego, stwierdzonego w trybie określonym w przepisie art. 37 ust. 5; rozwiązanie z tego powodu stosunku pracy z pracownikiem naukowym zajmującym stanowisko profesora wymaga zgody Prezesa Rady Ministrów.

3. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym może ulec rozwiązaniu w każdym czasie za zgodą stron.

Art. 41. Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego wygasa z mocy prawa w razie:

- 1) ukarania w trybie dyscyplinarnym karą zwolnienia z pracy,
- 2) skazania na karę pozbawienia praw publicznych albo prawa wykonywania zawodu,
- 3) pozbawienia tytułu naukowego,
- 4) skazania na karę pozbawienia wolności — po upływie miesiąca od dnia skazania,
- 5) porzucenia pracy,
- 6) odmowy złożenia ślubowania.

Art. 42. Mianowani pracownicy naukowcy ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za rażące naruszenie swych obowiązków lub uchybienie godności pracownika nauki.

Art. 43. 1. W sprawach dyscyplinarnych mianowanych pracowników naukowych orzekają:

- 1) w pierwszej instancji — komisje dyscyplinarne powoływane przez organy sprawujące nadzór,
- 2) w drugiej instancji — wyższa komisja dyscyplinarna powoływana przez Ministra—Kierownika Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń.

2. Członków komisji dyscyplinarnych, w tym przewodniczącego i zastępców przewodniczącego, powołuje się na okres 4 lat.

3. Komisje dyscyplinarne działają w zespołach trzyosobowych.

4. Minister—Kierownik Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady powoływania i organizacji komisji dyscyplinarnych, zasady wyznaczania składów orzekających, rzeczników dyscyplinarnych, tryb postępowania dyscyplinarnego, wykonywania kar dyscyplinarnych oraz ich darowania i zatarcia.

Art. 44. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej ustawie do pracowników naukowych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pracowników naukowo-dydaktycznych w szkołach wyższych.

Rozdział 8

Pracownicy badawczo-techniczni

Art. 45. Podstawowym obowiązkiem pracownika badawczo-technicznego jest realizacja celów i zadań jednostki badawczo-rozwojowej, a w szczególności aktywne współdziałanie w rozwiązywaniu problemów naukowo-technicznych, prowadzenie prac zmierzających do ich

praktycznych zastosowań oraz uczestniczenie w ich wdrażaniu i upowszechnianiu.

Art. 46. 1. Pracownikiem badawczo-technicznym jest osoba zatrudniona na stanowisku:

- 1) głównego specjalisty badawczo-technicznego,
- 2) starszego specjalisty badawczo-technicznego,
- 3) specjalisty badawczo-technicznego.

2. Na stanowisku głównego specjalisty badawczo-technicznego można zatrudnić osobę posiadającą stopień naukowy doktora lub specjalizację zawodową II stopnia albo posiadającą uprawnienia określone ustawą o rzecznikach patentowych.

3. Na stanowisku starszego specjalisty badawczo-technicznego można zatrudnić osobę, która posiada:

- 1) specjalizację zawodową I stopnia — w zawodach, w których specjalizacja została wprowadzona odrębnymi przepisami, lub
- 2) dyplom ukończenia szkoły wyższej i odpowiednio udokumentowany znaczny dorobek badawczy lub projektowy, patentowy, osiągnięcia organizacyjne, ekonomiczne, artystyczne bądź równorzędne — w zawodach, w których specjalizacja nie została wprowadzona, oraz co najmniej 5-letni staż pracy w danej specjalności.

4. Na stanowisku specjalisty badawczo-technicznego można zatrudnić osobę, która posiada:

- 1) dyplom ukończenia szkoły wyższej i odpowiednio udokumentowany dorobek badawczy lub projektowy, konstrukcyjny, technologiczny, patentowy, osiągnięcia organizacyjne, ekonomiczne, artystyczne bądź równorzędne oraz
- 2) 5-letni staż pracy w danej specjalności.

Art. 47. Pracownicy badawczo-techniczni podlegają okresowym ocenom dorobku badawczego i technicznego, zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 37 ust. 5.

Art. 48. Do obowiązków pracownika badawczo-technicznego należy realizacja zadań statutowych jednostki badawczo-rozwojowej, w szczególności poprzez:

- 1) współuczestniczenie w rozwiązywaniu problemów naukowych realizowanych przez jednostkę badawczo-rozwojową,
- 2) przystosowywanie rezultatów badań do potrzeb praktyki,
- 3) prowadzenie prac w dziedzinie projektów, konstrukcji, technologii, organizacji, metod leczniczych i udział we wprowadzaniu ich do praktyki,
- 4) prowadzenie prac doświadczalnych,
- 5) prowadzenie prac związanych z ochroną własności przemysłowej, praw autorskich i wynalazczości,
- 6) uczestniczenie w pracach organizacyjnych związanych z działalnością, o której mowa w pkt 1—4.

Art. 49. Nawiązanie stosunku pracy z pracownikiem badawczo-technicznym następuje na podstawie umowy o pracę.

Art. 50. Minister—Kierownik Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określa tryb postępowania kwalifikacyjnego poprzedzającego zatrudnienie na stanowiskach badawczo-technicznych, a także zasady przyznawania oraz wysokość dodatków kwalifikacyjnych dla tych pracowników.

Rozdział 9

Pracownicy inżynieryjno-techniczni

Art. 51. 1. Pracowników inżynieryjno-technicznych zatrudnia się na podstawie umowy o pracę.

2. Do obowiązków pracowników inżynieryjno-technicznych należy w szczególności:

- 1) uczestniczenie w prowadzeniu prac badawczo-rozwojowych realizowanych przez jednostkę badawczo-rozwojową,
- 2) wykonywanie zadań związanych z obsługą prac wynikających z działalności jednostki badawczo-rozwojowej,
- 3) wykonywanie zadań związanych z remontami i konserwacją aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń technicznych będących w posiadaniu jednostki badawczo-rozwojowej.

Art. 52. Kwalifikacje pracowników inżynieryjno-technicznych niezbędne do zajmowania poszczególnych stanowisk pracy określają przepisy o wynagradzaniu.

Rozdział 10

Pracownicy administracyjno-ekonomiczni

Art. 53. 1. Pracowników administracyjno-ekonomicznych zatrudnia się na podstawie umowy o pracę.

2. Do obowiązków pracowników administracyjno-ekonomicznych w szczególności należy:

- 1) administrowanie majątkiem jednostki badawczo-rozwojowej,
- 2) rozwiązywanie problemów ekonomicznych jednostki badawczo-rozwojowej oraz prowadzenie spraw związanych z kształtowaniem stosunków prawnych z innymi podmiotami,
- 3) wykonywanie prac związanych z planowaniem, finansowaniem i sprawozdawczością w zakresie działalności jednostki badawczo-rozwojowej,
- 4) obsługa administracyjna i socjalna pracowników jednostki badawczo-rozwojowej.

Art. 54. Kwalifikacje pracowników administracyjno-ekonomicznych określają przepisy o wynagradzaniu.

Rozdział 11

Pozostali pracownicy

Art. 55. 1. Pracowników, o których mowa w przepisie art. 32 pkt 5—8, zatrudnia się na podstawie umowy o pracę.

2. Do obowiązków pracowników, o których mowa w ust. 1, należy wykonywanie zadań ustalonych odrębnymi przepisami albo wynikających z ich specjalności zawodowych lub określonych w regulaminie organizacyjnym jednostki badawczo-rozwojowej.

3. Kwalifikacje pracowników, o których mowa w ust. 1, określają odrębne przepisy lub przepisy o wynagradzaniu.

Rozdział 12

Uprawnienia pracowników jednostki badawczo-rozwojowej

Art. 56. 1. Zasady wynagradzania pracowników jednostki badawczo-rozwojowej, a także wymagane zgodnie z przepisami art. 52, 54 i 55 ust. 3 kwalifikacje pracowników, o których mowa w tych przepisach, określa Minister—Kierownik Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej.

2. Pracownikom jednostki badawczo-rozwojowej przysługuje dodatek za wysługę lat:

- 1) dla pracowników naukowych i badawczo-technicznych — w wysokości 3% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 3 latach pracy, wzrastający

o 1% w każdym następnym roku do 20% po 20 latach pracy,

- 2) dla pozostałych pracowników jednostki badawczo-rozwojowej — w wysokości 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 5 latach pracy, wzrastający o 1% w każdym następnym roku do 20% po 20 latach pracy.

3. Minister—Kierownik Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określa zasady zaliczania okresów pracy uprawniających do dodatków, o których mowa w ust. 2.

4. Za wieloletnią pracę pracownikom jednostek badawczo-rozwojowych przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:

- 1) po 20 latach pracy — 75% wynagrodzenia miesięcznego,
- 2) po 25 latach pracy — 100% wynagrodzenia miesięcznego,
- 3) po 30 latach pracy — 150% wynagrodzenia miesięcznego,
- 4) po 35 latach pracy — 200% wynagrodzenia miesięcznego,
- 5) po 40 latach pracy — 300% wynagrodzenia miesięcznego,
- 6) po 45 latach pracy — 400% wynagrodzenia miesięcznego.

5. Do ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających do nagrody jubileuszowej oraz zasad jej wypłacania stosuje się, od dnia 1 stycznia 1987 r., ogólnie obowiązujące przepisy.

Art. 57. 1. Czas pracy pracowników jednostki badawczo-rozwojowej, z wyjątkiem pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, pracowników obsługi, kierowców oraz pracowników zatrudnionych przy pilnowaniu, wynosi 40 godzin tygodniowo, chyba że przepisy szczególne przewidują inną normę czasu pracy.

2. Do czasu pracy pracowników jednostek badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej, o których mowa w art. 38 ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy o czasie pracy pracowników zakładów społecznej służby zdrowia.

3. Rozkład czasu pracy określa regulamin pracy.

4. Jeżeli wymagają tego potrzeby jednostki badawczo-rozwojowej, pracownicy mogą być zatrudniani poza godzinami pracy, a w szczególnych przypadkach — także w nocy oraz w dni wolne od pracy, na zasadach określonych w Kodeksie pracy.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do kobiet w ciąży oraz osób opiekujących się dziećmi w wieku do 8 lat.

Art. 58. Pracownikom jednostek badawczo-rozwojowych, posiadającym stopnie specjalizacji zawodowej, mogą być przyznawane dodatki na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 59. Pracownikom jednostki badawczo-rozwojowej pracującym w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia przysługują z tego tytułu dodatki określone w odrębnych przepisach.

Art. 60. 1. Pracownikowi jednostki badawczo-rozwojowej, także po przejściu na emeryturę lub rentę, jak również jego współmałżonkowi przysługuje prawo do korzystania z 50% ulgi w opłatach za przejazd kolejną; przepis ten stosuje się również do osób, które przeszły na emeryturę lub rentę przed dniem wejścia w życie ustawy.

2. Pracownikowi jednostki badawczo-rozwojowej przechodzącemu na emeryturę lub rentę inwalidzką przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcz-

nego, ostatnio pobieranego, wynagrodzenia zasadniczego, jeżeli okres jego zatrudnienia wynosi co najmniej 10 lat.

3. Okres uprawniający do odprawy ustala się według zasad obowiązujących przy ustalaniu okresów zatrudnienia uprawniających do dodatków za wysługę lat.

Art. 61. Do pracowników naukowych jednostki badawczo-rozwojowej w zakresie wynagrodzenia za czas choroby lub innej usprawiedliwionej nieobecności w pracy, prawa do bezpłatnego lub płatnego urlopu dla celów naukowych, artystycznych lub kształcenia zawodowego, a także urlopu dla poratowania zdrowia, prawa do dodatkowej powierzchni mieszkalnej, dodatków do emerytury lub renty oraz przenoszenia pracowników naukowych mianowanych i jednorazowego zasiłku na zagospodarowanie — stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pracowników naukowo-dydaktycznych w szkołach wyższych.

Art. 62. 1. Pracownikom naukowym oraz pracownikom badawczo-technicznym zatrudnionym na stanowisku głównego specjalisty badawczo-technicznego lub starszego specjalisty badawczo-technicznego przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze 36 dni roboczych rocznie.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach organ sprawujący nadzór nad jednostką badawczo-rozwojową, na wniosek dyrektora tej jednostki, może przyznać pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku głównego lub starszego specjalisty badawczo-technicznego uprawnienie do dodatkowej powierzchni mieszkalnej wolnej od opłat za dodatkową powierzchnię mieszkalną. Pracownik zachowuje to prawo również po przejściu na emeryturę lub rentę.

Rozdział 13

Przepisy szczególne i przejściowe

Art. 63. 1. Zakłady doświadczalne będące państwowymi przedsiębiorstwami gospodarki rolnej przekształca się z dniem 1 lipca 1986 r. w zakłady doświadczalne jednostek badawczo-rozwojowych wskazanych przez organy założycielskie tych zakładów, zwane dalej „zakładami doświadczalnymi”.

2. Włączone do jednostek badawczo-rozwojowych zakłady doświadczalne stają się zakładami tych jednostek, samodzielnie sporządzającymi bilans.

3. Organy założycielskie, o których mowa w ust. 1, określają zasady i tryb włączenia zakładów doświadczalnych do jednostek badawczo-rozwojowych.

4. Do zakładów doświadczalnych stosuje się przepisy o gospodarce finansowej państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może dostosować te przepisy do specyfiki zakładów doświadczalnych.

5. Do pracowników zakładów doświadczalnych stosuje się przepisy układu zbiorowego pracy dla państwowych przedsiębiorstw rolnych lub o zakładowym systemie wynagradzania, z tym że organ sprawujący nadzór nad jednostką badawczo-rozwojową, w której skład wchodzi zakład doświadczalny, może na pracowników naukowych i badawczo-technicznych takiego zakładu rozciągnąć w całości bądź w części przepisy niniejszej ustawy dotyczące tych pracowników.

6. W zakładzie doświadczalnym może działać rada załogi zakładu doświadczalnego. Szczegółowe zasady i tryb działania oraz zakres kompetencji tej rady określa statut rady załogi jednostki badawczo-rozwojowej.

7. Do rady załogi zakładu doświadczalnego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące rady załogi jednostki badawczo-rozwojowej.

Art. 64. Przepisy art. 63 ust. 2 i 4—7 stosuje się także odpowiednio do tworzonych po dniu wejścia w życie ustawy zakładów doświadczalnych gospodarki rolnej, wchodzących w skład jednostek badawczo-rozwojowych.

Art. 65. Do czasu powołania dyrektora w nowo tworzonych jednostkach badawczo-rozwojowych organ sprawujący nadzór wyznacza na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy osobę pełniącą funkcję kierownika jednostki badawczo-rozwojowej.

Art. 66. 1. Osoby, które nie spełniają warunku, o którym mowa w przepisie art. 35 ust. 4, a posiadają stopień naukowy doktora i zajmują w dniu wejścia w życie ustawy stanowisko docenta, zachowują to stanowisko.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, pełniące w dniu wejścia w życie ustawy funkcję zastępcy dyrektora do spraw naukowych, a nie spełniające warunków określonych w przepisie art. 19 ust. 3, mogą pełnić tę funkcję przez okres nie dłuższy niż 5 lat.

Art. 67. 1. Osoby, które nie posiadają stopnia naukowego doktora, a zajmują w dniu wejścia w życie ustawy stanowisko docenta lub adiunkta, zachowują to stanowisko na okres nie dłuższy niż 5 lat.

2. Osoby określone w ust. 1, które w dniu wejścia w życie ustawy ukończyły: mężczyźni 50 lat i kobiety 45 lat, zachowują to stanowisko.

Art. 68. 1. Stosunek służbowy, wynikające z niego prawa i obowiązki oraz odpowiedzialność dyscyplinarną żołnierzy w czynnej służbie wojskowej oraz funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, Służby Bezpieczeństwa i funkcjonariuszy pożarnictwa, wykonujących obowiązki w jednostkach badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej lub Ministra Spraw Wewnętrznych, określają odrębne przepisy.

2. Warunkiem powołania żołnierzy w czynnej służbie wojskowej oraz funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, Służby Bezpieczeństwa i funkcjonariuszy pożarnictwa na stanowiska przewidziane dla pracowników naukowych i badawczo-technicznych jest posiadanie kwalifikacji określonych w niniejszej ustawie i odrębnych przepisach.

Art. 69. Do spraw dyscyplinarnych wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, chyba że przepisy niniejszej ustawy są korzystniejsze dla obwinionego.

Art. 70. Do stosunków pracy powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się jej przepisy.

Art. 71. Spory o roszczenia ze stosunku pracy pracowników naukowych, niezależnie od formy nawiązania stosunku pracy, podlegają rozpoznaniu w trybie przewidzianym w Kodeksie pracy.

Art. 72. Słuchacze studiów doktoranckich istniejących w dniu wejścia w życie ustawy mają prawo ukończyć te studia w dotychczasowym trybie i z zachowaniem posiadanych uprawnień.

Art. 73. 1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) zakres stosowania przepisów ustawy do jednostek badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej i Ministra Spraw Wewnętrznych,
- 2) zasady tworzenia, przekształcania i likwidacji oraz działalności tych jednostek.

2. Ministrowi Obrony Narodowej i Ministrowi Spraw Wewnętrznych przysługują w stosunku do nadzorowanych jednostek badawczo-rozwojowych odpowiedzialność uprawnień Ministra—Kierownika Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń, o których mowa w przepisach art. 15 ust. 2, art. 17 ust. 7, art. 33 ust. 2, art. 35 ust. 5 i 7, art. 37 ust. 5 oraz art. 43 ust. 1 pkt 2; Minister Obrony Narodowej wykonuje uprawnienia, o których mowa w art. 35 ust. 5 i 7, w zakresie nauk wojskowych, po zasięgnięciu opinii Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określać zakres stosowania przepisów ustawy do jednostek badawczo-rozwojowych wykonujących w całości lub w znacznej części badania naukowe na potrzeby obronności i bezpieczeństwa Państwa, nadzorowanych przez innych ministrów niż wymienieni w ust. 1, a także odmienne zasady przekształcania, likwidacji oraz działalności tych jednostek.

Art. 74. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może rozciągnąć przepisy niniejszej ustawy na jednostki badawczo-rozwojowe tworzone na podstawie porozumień międzynarodowych w zakresie nie uregulowanym tymi porozumieniami.

Art. 75. 1. Na wniosek Ministra Edukacji Narodowej lub Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może rozciągnąć określone przepisy niniejszej ustawy odpowiednio na instytuty szkół wyższych oraz placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk.

2. Na wniosek naczelnych władz związków spółdzielczych i zawodowych, organizacji politycznych, społecznych, wyznaniowych i innych Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określać zakres stosowania przepisów niniejszej ustawy przez jednostki badawczo-rozwojowe tych organizacji i związków.

Art. 76. 1. Na wniosek dyrektora wielozakładowego przedsiębiorstwa państwowego jego organ założycielski, działając w porozumieniu z Ministrem—Kierownikiem Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń oraz Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej, może rozciągnąć wszystkie lub niektóre przepisy rozdziałów 6—12 na zakład badawczo-rozwojowy, działający jako organizacyjnie wyodrębniona jednostka tego przedsiębiorstwa i prowadzący działalność, o której mowa w art. 2.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może dostosować zasady gospodarki finansowej określonych wielozakładowych przedsiębiorstw państwowych, w których działają organizacyjnie wyodrębnione zakłady badawczo-rozwojowe określone w ust. 1, do specyfiki tych przedsiębiorstw, a w szczególności rozciągnąć na te zakłady badawczo-rozwojowe wszystkie lub niektóre przepisy rozdziału 3.

Art. 77. 1. W sprawach nie uregulowanych ustawą do jednostek badawczo-rozwojowych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące działalności przedsiębiorstw państwowych, z wyłączeniem jednostek, o których mowa w przepisie art. 15.

2. Do jednostek badawczo-rozwojowych, stosujących zakładowe systemy wynagradzania określone ustawą o zasadach tworzenia zakładowych systemów wynagradzania, nie mają zastosowania przepisy art. 56, 59 i 60 ust. 2 i 3 niniejszej ustawy.